

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาล ตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลออกเป็นส่วน ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. กฎหมาย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
4. บริบทของเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.1 ความหมายของการเมือง

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการเมืองไว้ดังนี้

สมบัติ ชำรงชัญญวงศ์ (2545 : 5-6) ได้เขียนความหมาย การเมืองตามแนวคิดของเพลโต (Plato) ว่า การเมือง คือสิ่งที่นครรัฐ (Polis) ได้กระทำและอาจกระทำสิ่งที่นครรัฐได้กระทำ จะมีความหมายครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดที่นครรัฐได้กระทำไปแล้ว ทั้งในการบัญญัติกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ของสังคม การบังคับใช้ซึ่งกฎหมายและระเบียบการจัดสรรภาระหน้าที่แก่สมาชิกในสังคมตลอดจนการทำงานบำรุงสังคมให้สงบสุข

เชาวน์วัศ เสนพงศ์ (2547 : 15) ได้ให้ความหมายของการเมืองว่า คือ หัวใจของการปกครองประเทศ และประชาชนก็เป็นหัวใจของการเมืองในระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดกรอบและทิศทางของการปฏิรูปการเมืองไว้แล้ว แต่จะบังเกิดผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด มิได้ขึ้นกับการแก้ไขในส่วนตัวบทกฎหมายตัวสถาบันทางการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว หากขึ้นกับบทบาทพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เพื่อให้การเมืองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนแท้จริงและเพื่อให้เกิดสภาพชีวิต มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง สังคมที่สันติสุข ยุติธรรม อันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของการเมืองการปกครองในทุกประเทศ

สรุปได้ว่าการเมือง หมายถึง เครื่องมือในการบริหารจัดการของรัฐเพื่อที่จะสามารถ
ดำเนินการในแก้ไขปัญหา การกำหนดนโยบาย ในการที่ให้ประชาชนได้ปฏิบัติตาม จะช่วยพัฒนา
ประเทศให้เกิดความสงบสุขตอบสนองกับความต้องการของประชาชน

1.2 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สิ่งที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากในทางการเมือง ซึ่งจะขาดเสียมิได้ก็คือ
การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มแข็ง ให้ความร่วมมือกับทุกฝ่าย และ
ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ศึกษาและให้ความหมายไว้ ดังนี้
ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล (2541 : 57-81) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า
เป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครอง
ในระดับต่าง ๆ มากขึ้น โดยให้ประชาชนมีอำนาจในการควบคุมและตรวจสอบการทำงานของผู้ที่
ได้รับเลือกตั้งให้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วย มิใช่เพียงมีอำนาจเพียงเป็นที่มาแห่งอำนาจ
ปกครองหรือมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเท่านั้นซึ่งลักษณะหรือรูปแบบของการมีส่วนร่วมในทาง
การเมืองนั้น อาจจะเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมในทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย
โดยตรง อาทิเช่น การออกเสียงประชามติ การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การถอดถอนบุคคลออกจาก
ตำแหน่ง เป็นต้น ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจึงน่าจะอยู่ตรงกลางระหว่างการมีส่วนร่วมในทาง
การเมืองแบบตัวแทนหรือประชาธิปไตยโดยอ้อมที่ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างเดียว
กับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตัวแทนซึ่งประชาชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมือง ในรูปแบบ
ของประชาธิปไตยโดยตรงควบคู่กันไปด้วย

วัชรรา ไชยสาร (2545 : 5-6) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในทางการเมือง หมายถึง
การที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของ
รัฐ หรือผู้นำรัฐบาล รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตนหรือกลุ่มของตน
และโดยที่การมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบบ
ประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ การมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็ควรที่จะเป็นการมีส่วนร่วม
ในทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบบ
ประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนในทุกๆระดับมีสิทธิส่วนร่วมใน
ทางการเมืองตามกฎหมายที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ในทุกมิติของกระบวนการทาง
การเมือง

ไนร์ และ เวอร์บา(Nie and Verba. 1975 : 2-3 ; อ้างถึงใน ไชยพร ตันต์จิตานนท์.
2536 : 24) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าจะต้องเป็นกิจกรรมของประชาชนทุกคน แต่เป็น
เรื่องของการกระทำกิจกรรมทางการเมืองตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิในการ

ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สิทธิที่จะเข้าสมาคมหรือก่อตั้งพรรคทางการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อรัฐบาล สิทธิเกี่ยวกับการพูด การชุมนุม และการพิมพ์อย่างอิสระ และเป็นกิจกรรมซึ่งมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาล ทั้งในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หรือการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล รวมทั้งการเข้ามีส่วนร่วมต่อการปกครอง โดยกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการปกครอง

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2543 : 68-88) การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลหรือนโยบายสาธารณะหรือการเลือกผู้นำรัฐบาลทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้อาจมีความแตกต่างกันไป

1.3 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.3.1 การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ (สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า. 2545 ; อ้างถึงใน ชิงชัย ศิริโวหาร. 2550 : 16-17)

1) ระดับต่ำหรือกลุ่มผู้ดู (On lookers) ซึ่งได้แก่การให้ความสนใจต่อข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การถกเถียงปัญหาทางการเมือง การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การพยายามชักจูงให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับจุดยืนทางการเมืองของตน การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ และการร่วมชุมนุมทางการเมือง

2) ระดับกลางหรือกลุ่มผู้มีส่วนร่วม (Participants) ได้แก่การมีส่วนร่วมในโครงการของชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3) ระดับสูงหรือระดับนักกิจกรรม (Activists) ได้แก่การเป็นผู้นำกลุ่มผลประโยชน์การมีตำแหน่งและทำงานเป็นเวลาให้แก่พรรคการเมือง การได้รับเสนอชื่อให้เข้าแข่งขันเพื่อชิงตำแหน่งทางการเมือง และการได้รับตำแหน่งทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้ง 3 ระดับนี้ เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก

1.3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น มีรูปแบบ ดังนี้ (ชลัช จงสีปพันธ์. 2546 : 338 – 341)

- 1) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
- 2) การร่วมกิจกรรม การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และการรณรงค์หาเสียง
- 3) การจัดตั้งและร่วมกลุ่มทางการเมือง
- 4) การติดต่อกับผู้เกี่ยวข้องทางการเมืองและการบริหาร

- 5) การร่วมกิจกรรมในชุมชน
- 6) การประท้วง
- 7) การควบคุมตรวจสอบการบริหาร

1.3.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีรูปแบบการแสดงออก ดังนี้

(สมบัติ ชำรงชัญญวงศ์. 2547 : 387 – 393)

- 1) การแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมทางการเมือง
- 2) การใช้สิทธิเลือกตั้ง
- 3) การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง
- 4) การชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน
- 5) การติดกระดุมหรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุน
- 6) การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
- 7) การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง
- 8) การร่วมประชุมทางการเมืองหรือชุมนุมทางการเมือง
- 9) การร่วมรณรงค์ทางการเมือง
- 10) การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง
- 11) การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
- 12) การร่วมระดมทุน
- 13) การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง
- 14) การดำรงตำแหน่งทางการเมือง

2. รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มีนักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

สมบัติ ชำรงชัญญวงศ์ (2547 : 387 - 393) ได้กล่าวถึงลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า ประกอบด้วย

1. การแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมทางการเมือง การที่บุคคลจะแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมือง (Political stimuli) จากสิ่งแวดล้อมมากพอสมควรจนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง บุคคลที่คาดหวังว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอุทิศความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองของตน กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นรากฐานเบื้องต้นที่จำเป็นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ

2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยทั่วไปการที่ประชาชนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้คู่แข่งทางการเมืองจะต้องแสดงความรู้ ความสามารถ และการเป็นคนมีคุณธรรม เพื่อขอรับความไว้วางใจหรือฉันทานุมัติจากประชาชนให้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น การใช้สิทธิเลือกตั้งแม้จะเป็นการแสดงออกในลำดับขั้นพื้นฐานของการเกี่ยวพันทางการเมือง แต่การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นการแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ

3. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง โดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตน ดังนั้น บุคคลที่คิดว่าตนไม่ได้รับประโยชน์อย่างใดจากระบบการเมืองก็จะไม่สนใจการเมือง แม้กระทั่งการพูดคุยทางการเมือง แต่บุคคลที่รู้และเข้าใจว่าระบบการเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อตนอย่างไร จะให้ความสนใจทางการเมืองมาก โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่จะมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

4. การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน การแสดงออกในการชักจูงให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลที่ตนเองสนับสนุน นับเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่งของผู้ที่สนใจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางการเมือง ลักษณะของการแสดงออกเช่นนี้มีลักษณะคล้ายกับการเป็น "หัวคะแนน" ของคู่แข่งทางการเมือง เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันทางการเมืองทางการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพูดคุยทางการเมือง

5. การติดกระดุมหรือติดสติ๊กเกอร์ เป็นการแสดงออกอย่างเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปรู้ว่าตนให้ความสนับสนุนพรรคการเมืองใด หรือคู่แข่งทางการเมืองใด ทั้งนี้เพราะการติดกระดุมที่เป็นสัญลักษณ์ของพรรคหรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ปกเสื้อ ย่อมเป็นการประกาศตนในฐานะผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน หรือการติดสติ๊กเกอร์ที่รถยนต์ ย่อมเป็นการแสดงเจตนาของเจ้าของรถยนต์ว่าตนสนับสนุนผู้ใด และมีลักษณะของการช่วยโฆษณาเผยแพร่อีกทางหนึ่งด้วย

6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง การกระทำทางการเมืองในลำดับนี้แสดงว่าบุคคลได้เพิ่มระดับความสนใจทางการเมืองขึ้น จนถึงกับอยากจะสัมผัสพูดคุย หรือสื่อความเห็นโดยตรงกับผู้นำทางการเมือง โดยอาจจะเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรือให้กำลังใจนักการเมืองให้มีขวัญและกำลังใจในการต่อสู้

7. การบริจาคเงิน เป็นการแสดงออกถึงการสนับสนุนทางการเมืองที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะในระบอบประชาธิปไตย การเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะการรณรงค์และการแข่งขันเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่ค่าใช้จ่ายมาก ดังนั้น การที่บุคคลร่วมบริจาคเงินย่อมแสดงถึงความมุ่งมั่น

ในการสนับสนุนอย่างจริงจังและอาจพัฒนาไปสู่การเป็นผู้เข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงในฐานะสมาชิกที่สำคัญของพรรค

8. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เป็นการแสดงออกถึงความเห็นพ้องและผูกพันที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การเข้าร่วมประชุมและการเข้าร่วมชุมนุมย่อมเป็นการแสดงออกซึ่งการสนับสนุนทั้งทางกายและจิตใจ เป็นการร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกัน เป็นการแสดงออกซึ่งการสังกัดกลุ่มอย่างชัดเจน การแสดงออกเช่นนี้เป็นพลังสำคัญในการต่อสู้ทางการเมือง และเป็นสิ่งที่ผู้แข่งขันทางการเมืองมีความประสงค์จะได้รับการสนับสนุนมาก

9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการขยายความสนับสนุนจากประชาชนให้มีความกว้างขวางและทั่วถึง การร่วมรณรงค์ทางการเมืองเป็นการแสดงออกซึ่งการมีภารกิจร่วมของผู้ที่สนใจและความรู้สึกที่ดีต่อพรรคการเมืองและต่อคู่แข่งทางการเมือง ต้องการแสดงให้เห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในความสำเร็จของการต่อสู้ทางการเมือง

10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าตนเองสังกัดพรรคใด และเป็นการยอมรับภารกิจในฐานะสมาชิกของพรรคที่จะต้องช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของพรรค การขยายความศรัทธาในแพร่หลายในหมู่ประชาชนและการร่วมผลักดันเพื่อให้พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค เป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมของพรรค กล่าวได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง บุคคลที่จะเข้ามามีบทบาทในการร่วมประชุมแกนนำของพรรค หรือการร่วมประชุมวางแผนกลยุทธ์ของพรรค โดยทั่วไปจะวางใจและมีความเชื่อมั่นว่าจะช่วยเสริมสร้างกิจกรรมของพรรคให้มีความแข็งแกร่ง สามารถที่จะเอาชนะคู่แข่งทางการเมืองได้

12. การร่วมระดมทุน เป็นกิจกรรมสำคัญของสมาชิกพรรคระดับสูง ผู้ที่จะอยู่ในฐานะที่จะระดมทุนให้แก่พรรคการเมืองแล้วยังต้องเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย เพื่อให้สามารถติดต่อกับบุคคลชั้นสูงในสังคมที่มีฐานะดีและอยู่ในวิสัยที่จะบริจาคทรัพย์เพื่อร่วมสนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองได้

13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะการเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนพิจารณาให้ความไว้วางใจ บุคคลที่จะมีบทบาทในระดับนี้ได้ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ จะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถสร้างความนิยมศรัทธาให้เกิด

แก่ประชาชนได้ ประการสำคัญจะต้องสร้างความประทับใจให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง สามารถทำให้ประชาชนเชื่อมั่น ได้ว่าจะเป็นผู้นำความสำเร็จและการมีชีวิตที่ดียิ่งขึ้นมาสู่ประชาชน

14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองในระดับสูง เป็นผลจากการได้รับชัยชนะจากการเสนอตัวเข้าแข่งขันทางการเมือง การแสดงบทบาทในฐานะที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนับว่ามีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะจะมีผลกระทบต่อความศรัทธาเชื่อมั่นของประชาชนในระยะยาว ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความสามารถในการพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีและมีความสุข จะทำให้พรรคได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมากยิ่งขึ้น

ฮันติงตัน และเนลสัน (Huntington and Nelson. 1975 : 12-13 ; อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ พุทธหุน. 2540 : 159-161) ได้จัดแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral activity) หมายถึง กิจกรรมการการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งด้วย

2. การลอบบี้ (Lobby) หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมือง เพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3. กิจกรรมเชิงองค์การ (Organizational activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เฉพาะอย่าง หรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งการมีบุคคลเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์การประเภทนี้ แม้นักคณนั้นจะไม่ได้กระทำการเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาลด้วยตนเอง ก็ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบหนึ่ง

4. การติดต่อเป็นการเฉพาะ (Contacting) การเข้าหาเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเป็นส่วนตัว โดยจะมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวหรือครอบครัวหรือหมู่คณะของตนเอง

5. การใช้ความรุนแรง (Violence) หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนบางคนหรือบางกลุ่มพยายามที่จะสร้างขึ้นให้มีผลกระทบต่อจิตใจ กำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกายหรือทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมเช่นนี้อาจจะดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง เช่น ลอบสังหารผู้นำทางการเมืองและรัฐประหาร หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง

มิลบราธ และ โกลด์ (Milbrath and Goel. 1977 : 12-19 ; อ้างถึงใน โกมินทร์ กุลเวชกิจ. 2549 : 36-38) ได้จัดแยกกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 6 รูปแบบ ดังนี้ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (Voting) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง การไป

ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกของประชาชนถึงความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน กล่าวคือ บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะกระทำไปโดยความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดีมากกว่าที่จะเชื่อว่าลงคะแนนเสียงของตนจะมีผลสำคัญทางการเมืองในทางกลับกัน ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นในรูปแบบกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ก็อาจไม่ไปลงคะแนนก็ได้

1. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือแก่พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งการชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนประชาชนให้ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวนี้ เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ มิถุนแบรทพบว่าผู้เข้ามีส่วนร่วมของการเมืองในรูปแบบนี้น้อยมาก ในสหรัฐอเมริกาเมื่อเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น เนื่องจากการเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวต้องมีความตื่นตัวและสนใจอย่างแท้จริง จัดเป็นพวกที่ขึ้นเวทีต่อสู้ทางการเมือง (Gladiators) ในขณะที่คนส่วนมากมักจะมึนบทบาทเป็นเพียงผู้เฝ้าดู (Spectators) คอยตัดสินใจว่าใครจะเป็นผู้ชนะด้วยการลงคะแนนให้คนที่ตนชอบ

2. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาของสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชน จึงนับเป็นผู้มีความกระตือรือร้นสูงและมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนสูง อย่างไรก็ตามผู้มีบทบาทในชุมชนนี้แตกต่างจากเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงดังกล่าว

3. การติดต่อกับทางราชการ (Contacting Officials) เป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของบุคคล ซึ่งจะมีผล โดยตรงต่อบุคคลนั้นเท่านั้นเอง เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรือน การทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวเกือบจะไม่ใช้การมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามความหมายที่แท้จริง

4. การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ได้แก่ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือการก่อจลาจลในกรณีที่น่าเป็นห่วงเพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองได้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเป็นไปอย่างเปิดเผยต่อกรณีที่รัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การ

ให้ความสนใจต่อการชุมนุมประท้วง เข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

5. การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเข้าทำในสิ่งดี และถูกต้อง หรือส่งคำคัดค้าน ไปให้เมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวมักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจทางการเมืองมากด้วยผู้สื่อสารทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่าบรรดาเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยกิจกรรมการประท้วง

เวอร์บา และคณะ (Verba and others. 1978 : 31-33 ; อ้างถึงใน วิทยา บุญยะเวชชีวิน. 2543 : 11) ได้แบ่งรูปแบบหลักของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมของแต่ละคนในการเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในการปกครอง การใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในกาควบคุมรัฐบาล แต่การไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะแตกต่างไปจากกิจกรรมเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดโอกาสให้

2. การรณรงค์หาเสียง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะเดียวกับการใช้สิทธิการเลือกตั้ง แต่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการรณรงค์หาเสียงเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งที่ทำให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะเสียง 1 เสียงที่ประชาชนได้สิทธิในการเลือกตั้งนั้น มีส่วนสำคัญที่สามารถจะคัดเลือกตัวแทนของประชาชนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนตนเองและประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ

3. การรวมกลุ่มเป็นกลุ่มหรือองค์การที่ประชาชนร่วมกันดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและการเมือง ในกรณีที่ประชาชนจะร่วมมือกันเพื่อใช้อิทธิพลต่อการดำเนินงานของรัฐบาล กิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นไปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

4. การติดต่อเป็นการเฉพาะ เป็นรูปแบบสุดท้ายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และจะเกี่ยวเนื่องกับประชาชนรายบุคคล ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือข้าราชการเพื่อแก้ไขปัญหาใด ๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการดำเนินการกำหนดนโยบายของรัฐน้อยมาก โดยที่ในแต่ละสังคมการเมืองจะมีประชาชนบางกลุ่มเท่านั้นที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

สรุป การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในทุกด้าน ทั้งในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นและการติดตาม ตรวจสอบ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของ เวอร์บา และคณะ (Verba and others. 1978 : 31-33 ; อ้างถึงใน วิทยา บุญยะเวชชีวิน. 2543 : 11) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ประกอบด้วย

1. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชน ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการจัดกิจกรรมเลือกตั้งในชุมชน มีความสนใจในการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของท้องถิ่น
2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการแจกใบปลิวรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การช่วยหาเสียงและสนับสนุนผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเข้าร่วมฟังปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง แก้ไขปัญหาการหาเสียงที่ทุจริต เช่น แจ่งการซื้อสิทธิขายเสียง
3. ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมเพื่อรณรงค์การเลือกตั้ง เข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนรณรงค์หาเสียง การเลือกตั้ง การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจากนโยบายของทีมผู้สมัครรับเลือกตั้ง รับทราบข้อมูลการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อแสดงวิสัยทัศน์ให้ประชาชนรับทราบ ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์กับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการทำงานของสภาท้องถิ่น
4. การติดต่อเป็นการเฉพาะ เป็นรูปแบบสุดท้ายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และจะเกี่ยวเนื่องกับประชาชนรายบุคคล ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือข้าราชการเพื่อแก้ไขปัญหาใด ๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการดำเนินการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยที่ในแต่ละสังคมการเมืองจะมีประชาชนบางกลุ่มเท่านั้นที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

กฎหมาย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2550 : 39-72) ได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกในทางประชาธิปไตย ในลักษณะ ดังนี้

หมวด 5 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่
5. ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยสุจริตและเที่ยงธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

สิทธิการร่างกฎหมาย

มาตรา 139 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดย

1. คณะรัฐมนตรี
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือ
3. ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

มาตรา 142 ภายใต้บังคับมาตรา 139 ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย

1. คณะรัฐมนตรี
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน
3. ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ

4. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตาม มาตรา 163 ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม 2, 3. หรือ 4. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ การเงินจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรีในกรณีที่ประชาชนได้เสนอร่าง พระราชบัญญัติใดตาม

5. แล้วหากบุคคลตาม 1. หรือ 2. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการ เดียวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นอีกให้นำบทบัญญัติมาตรา 163 วรรคสี่ มาใช้บังคับกับการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัตินั้นด้วย

หมวด 7 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน (รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ. 2550 : 83-85)

มาตรา 163 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ ต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญนี้คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้อง ให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่าง พระราชบัญญัติและคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นจะต้อง ประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่ น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย

สิทธิการออกจากตำแหน่ง

มาตรา 164 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อ ร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะ เข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต

สิทธิการออกเสียงประชามติ

มาตรา 165 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ การจัดทำให้มีการออกเสียงประชามติให้กระทำได้ในเหตุ ดังต่อไปนี้

1. ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสีย ของประเทศชาติหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษา

ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียง
ประชามติได้

2. ในกรณีที่มิถกกฎหมายบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติการออกเสียงประชามติ
ตาม 1. หรือ 2. อาจจัดให้มีการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติโดยเสียงข้างมากของผู้มีสิทธิออกเสียง
ประชามติในปัญหาที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ หรือเป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่
คณะรัฐมนตรีก็ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะการออกเสียงประชามติต้องเป็นการ
ให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ และการ
จัดการออกเสียงประชามติในเรื่องที่จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะ
บุคคล จะกระทำมิได้ก่อนการออกเสียงประชามติ รัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ และให้
บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเท่า
เทียมกันหลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการออก
เสียงประชามติระยะเวลาในการดำเนินการ และจำนวนเสียงประชามติ เพื่อมีข้อยุติ

สิทธิการถอดถอน

มาตรา 271 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติ
ตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องขอดังกล่าวต้องระบุ
พฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน สมาชิกวุฒิสภา
จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ
ต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจาก
ตำแหน่งได้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอด
ถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้ตามมาตรา 164

มาตรา 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมใน
การตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่

มาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม
ดังกล่าวได้ด้วย

ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควร และในกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสาม ให้นำบทบัญญัติ

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา 291 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

1. ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้
2. ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ
 3. การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา
 4. การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วยการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ
 5. เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

6. การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

7. เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา 150 และมาตรา 151 มาใช้บังคับโดยอนุโลมบทเฉพาะกาลข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. 2552 : เว็บไซค์) ได้สรุปข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

7.1 สภาพเร้าระดมทางสังคม

ถ้าสังคมมีการเร้าระดมทางสังคมต่ำ หมายความว่า ราษฎรที่ได้รับการศึกษามีจำนวนน้อย การเข้าถึงสื่อมวลชนก็น้อย การพัฒนาเป็นสังคมเมืองก็ต่ำ สิ่งเหล่านี้ก็คือ ข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ

7.2 ภาวะทางเศรษฐกิจหรือการครองชีพ

ประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและมีความมั่งคั่งจะมีโอกาสเป็นประชาธิปไตยได้มากกว่าประเทศที่ยากจน ในประเทศยากจนราษฎรเองจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย แต่ถ้าความยากจน ความขาดแคลนและเดือดร้อนทางเศรษฐกิจมีมากเกินไปจนอยู่ในภาวะเกินทนแล้ว อาจจะผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นก็ได้

7.3 ข้อจำกัดทางการเมือง

ถ้าระบอบการเมืองเป็นระบอบประชาธิปไตยประชาชนก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง แต่ถ้าการปกครองแบบเผด็จการ ประชาชนก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำและจะเป็นไปในรูปของการมีส่วนร่วม โดยการปลุกเร้าระดมเพื่อสนับสนุนรัฐบาลนั่นเอง

7.4 วัฒนธรรมทางการเมือง

ถ้าการมีบทบาททางการเมืองที่จำกัดอยู่แต่เฉพาะกลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่ตระกูลซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้มีทั้งอิทธิพลและอำนาจเงินทำให้คนมีความรู้ไม่ยอมเข้ามายุ่งเกี่ยวทางการเมือง

ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

1. ปัญหาความตื่นตัวทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น จะต้องเป็นการมีส่วนร่วมแบบสมัครใจ ไม่ใช่เป็นแบบปลุกกระดม สำหรับการมีส่วนร่วมแบบเสรีหรือแบบสมัครใจนี้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองหรือความตื่นตัวทางการเมืองเสียก่อนคนไทย

ยังมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีอัตราส่วนน้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้มีสิทธิออกเสียงผู้ที่ไปออกเสียงก็มักจะถูกจ้างวาน ชักจูงหรือถูกระดมไป การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยจากอดีตเป็นต้นมา ส่วนใหญ่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมทั้งในด้านการสนับสนุนหรือการต่อต้าน แสดงให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่มีความนิ่งเฉยทางการเมือง ส่วนมากอยู่ในกลุ่มของผู้นำทางการเมือง ไม่ก็กลุ่มที่ตระกูล แม้แต่การปฏิวัติเมื่อ พ.ศ. 2475 ก็ตามเหตุการณ์ที่แสดงถึงความตื่นตัวทางการเมืองและการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างกว้างขวางคือ เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 มีประชาชน นิสิต นักศึกษา นักเรียน ร่วมกันเรียกร้องรัฐธรรมนูญต่อต้านการปกครองของจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียรและพันเอกถนอม กิตติขจร ผู้นำของประเทศขณะนั้น ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนคือบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) กล่าวได้ว่า พคท. มีบทบาทอย่างมาก ในการปลุกเร้าความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในชนบท แต่เป็นประเภทผิดกฎหมาย คือ การล้มล้างรัฐบาล ระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมโดยการใช้กำลังและความรุนแรงดังนั้นปัญหาสำคัญของการมีส่วนร่วมของไทยอย่างหนึ่ง คือ ประชาชนยังมีความนิ่งเฉย หรือไม่ตื่นตัวทางการเมืองมากพอ

2. ปัญหาวัฒนธรรมทางการเมืองและการศึกษา

วัฒนธรรมทางการเมืองที่มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้ประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นคือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมสำหรับเมืองไทย มีงานวิจัยหลายเรื่องสรุปและแสดงถึงว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะประชาชนโดยทั่วไปเชื่อว่าการเมือง หรือการบริหารประเทศเป็นเรื่องของคนกลุ่มน้อยบางกลุ่มเท่านั้น อีกประการหนึ่งคนไทยยังเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์อย่างชัดเจนจนเกินไป การเมืองเป็นเรื่องของความสำเร็จ “สกปรก” ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาหรือความกระตือรือร้น ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ถ้าเข้ามาแล้วก็มักจะมีวัตถุประสงค์อย่างอื่น เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินทอง หรือการช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นเรื่องของสำนักทางการเมืองลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยอีกประการหนึ่งที่ไม่สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือการยอมรับในอำนาจนิยมของความเป็นข้าราชการ นั่นคือ ประชาชนโดยทั่วไปมองว่าข้าราชการเป็นชนชั้นผู้นำ เมื่อข้าราชการแนะนำหรือชักจูงไปในทางใดประชาชนจึงมักปฏิบัติตามโดยไม่โต้แย้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย ในด้านการศึกษาการจัดการเรียนการสอน ยังคงยึดนโยบายจากส่วนกลางยังไม่มีกระจายอำนาจทางการศึกษาลงไปสู่ภูมิภาค และท้องถิ่นในการ

จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนก็เช่นกัน ยังคงเป็นบทบาทของผู้บริหารและครูเท่านั้นนักเรียนและผู้ปกครองยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น

3. ปัญหาจากบทบาทของพรรคการเมือง

การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยมีสาเหตุอีกประการหนึ่งคือการขาดองค์กรหรือสถาบันทางการเมืองที่คอยกระตุ้นให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นทางการเมือง อยู่เสมอ และเป็นกลุ่มเป็นก้อน สถาบันทางการเมืองที่สำคัญคือ “ระบบพรรคการเมือง” (Political Party) ในปัจจุบันพรรคการเมืองยังเป็นองค์กรที่อ่อนแอ และขาดความเป็นสถาบันที่ต่อเนื่องดีพอ ปัญหาที่สำคัญที่สุดของพรรคการเมืองไทย คือ การขาดองค์กรที่ซับซ้อนพอที่จะเผชิญกับความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วพรรคการเมืองไทยตั้งขึ้นจากการรวมตัวของบรรดาสมาชิก เพื่อสนับสนุนผู้นำทางการเมืองคนใดคนหนึ่งเท่านั้นพรรคการเมืองทุกพรรคไม่ว่าพรรคเล็กหรือพรรคใหญ่มีสาขาพรรคน้อยมาก สาขาบางแห่งมีแต่รูปแบบที่เป็นทางการเท่านั้น ไม่มีบทบาทอะไร

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (วิโรจน์ มังคละมณี. 2546 :

14-17) กล่าวไว้ว่า

1. เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจของประชาชนให้มีความรอบคอบขึ้น
2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติจนรวมทั้งการอยู่ร่วมกันภายในสังคมด้วย
3. การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐบาลทำให้เกิดความพึงพอใจของประชาชน
4. การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติประชาชนให้ความร่วมมือ
5. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้
6. ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชนสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องตามที่ประชาชนต้องการ
7. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของประชาชน ถือว่าเป็นการให้การศึกษา ให้ความรู้กับชุมชน เพื่อเรียนให้ประชาชนได้รับรู้ถึงกระบวนการทางการเมืองสามารถตัดสินใจ และให้ความร่วมมือกับภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ

8. ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น เป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น สอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยโดยแบบมีส่วนร่วม

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ พ.ศ. 2550 ได้ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกในทางประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น การตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ถึงแม้จะมีข้อจำกัดบ้างแต่ก็สามารถลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐบาลทำให้เกิดความพึงพอใจของประชาชนและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

1. ความหมายของการเลือกตั้ง

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ดังนี้

วัชรรา ไชยสาร (2544 : 10) ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบาย และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์ และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองการปกครองของประชาชนนั่นเอง

มานิตย์ นวลละออ (2543 : 36) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชน การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเมืองสมัยใหม่ เพราะแสดงถึงวิธีการได้มาซึ่งตัวแทนของปวงชน การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมจึงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในระบบการเมืองเพื่อเป็นหลักประกันว่าจะได้ “คนดีมีคุณภาพ คุณธรรม” เข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน

นักชาภัทร อุ๋นตรงจิตร (2545 : 150) ได้อธิบายความหมายและความสำคัญของการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งเป็นวิธีการคัดสรรคนเพื่อเข้าทำกิจกรรมทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในระบบประชาธิปไตยทางอ้อม หรือประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน (Representative Democracy) เพราะเป็นกระบวนการจัดสรรตัวบุคคลที่จะไปทำหน้าที่แทนบุคคลทั่วประเทศ ในสถาบันนิติบัญญัติและบริหาร การเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตย ต้องเป็นการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีตัวเลือก เพื่อที่จะคัดสรรบุคคลเป็นตัวแทนของตนเองเข้าไปบริหารประเทศหรือออกกฎหมาย

สรุปการเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตยเพื่อเลือกผู้แทนที่มีอุดมการณ์และนโยบายสอดคล้องกับความต้องการของตน เพื่อบริหารประเทศ ประกอบด้วย การไปใช้สิทธิทุกครั้งในการจัดกิจกรรมเลือกตั้งในหมู่บ้าน การสนใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การชักจูงประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงของประชาชน การแก้ไขปัญหาการจัดการเลือกตั้ง และการดำเนินงานจัดการเลือกตั้ง

2. ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ลักษณะความสำคัญของการเลือกตั้งประกอบด้วย (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2544 : 218)

- 2.1 เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง
- 2.2 เป็นการ “ห้ามล้อ” ทางการเมือง (เป็นการหมุนเวียนเปลี่ยนอำนาจโดยไม่ใช้ความรุนแรงเพื่อป้องกันการผูกขาดทางการเมือง)
- 2.3 เป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ
- 2.4 สร้างความชอบธรรมทางการเมือง
- 2.5 ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมือง
- 2.6 ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง
- 2.7 ทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3. หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ของการเลือกตั้งสรุปได้ดังนี้ (วัชรวิทย์ ไชยสาร. 2544 : 11)

- 3.1 หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Freedom of election) หมายถึง ความมีอิสระต่อการออกเสียงเลือกตั้ง ปราศจากการข่มขู่บังคับให้มีการเลือกตั้งบิดเบือนไปจากเจตจำนงอันแท้จริงของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง องค์กรของรัฐหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่สามารถ

จะบีบบังคับให้ประชาชนคนใดคนหนึ่งไปออกเสียงหรือไม่ออกเสียงเลือกตั้ง หรือมีผลต่อการตัดสินใจของประชาชน

3.2 การเลือกตั้งตามกำหนดเวลา (Periodical election) หมายถึง การเลือกตั้งจะต้องมีกำหนดเวลาไว้แน่นอน เช่น กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยปกติทุก 4 ปีหรือทุก 6 ปี และเมื่อครบตามระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ก็ต้องให้มีการเลือกตั้งใหม่ เนื่องจากต้องการให้ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนมีความรับผิดชอบ ลดอำนาจผูกขาด เปิดโอกาสให้บุคคลอื่นได้มีโอกาสเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่

3.3 หลักการเลือกตั้งที่ยุติธรรม (Genuine election) หมายถึง ให้มีการดำเนินการให้มีการเลือกตั้งเป็นไปโดยความบริสุทธิ์ยุติธรรม รัฐบาลต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะป้องกันมิให้การคดโกงในการเลือกตั้งเกิดขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างแท้จริง

3.4 หลักการออกเสียงทั่วถึง (Universal suffrage) หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ ที่อาศัยข้อพิจารณาทางการเมือง เศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นเพศ เผ่าพันธุ์ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ จำนวนภาษีที่จ่าย สถานะทางการศึกษาหรืออาชีพ สถานภาพทางการเมืองมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจคัดเลือบุคคลใด ๆ ว่ามีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่ เว้นแต่กรณีที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปหรือเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น สิทธิเลือกตั้งของเด็ก พระภิกษุสงฆ์ บุคคลที่บกพร่องทางจิต เป็นต้น

3.5 หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal suffrage) หมายถึง บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิคนละหนึ่งเสียง (One man, one vote) และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีค่าเท่ากัน (One vote one value) ดังนั้น กรณีที่จะแบ่งเขตการเลือกตั้งให้มีผู้แทนได้หลาย ๆ คน (Multiple member constituency) จึงเป็นสิ่งที่น่าพิจารณาให้ถ่องแท้

3.6 หลักการลงคะแนนเสียงลับ (Secret ballot) หมายถึง การลงคะแนนเสียงที่ไม่ได้มีผู้อื่นผู้ใด นอกจากเจ้าตัวเองทราบว่า ได้มีการลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้ใด เพื่อป้องกันการทุจริตคุกคาม แต่ในกรณีนี้ อาจจะทำให้วิธีการออกเสียงอิสระอย่างอื่นก็ได้แทนการลงคะแนนเสียงลับ ซึ่งจะต้องรับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น ๆ ได้เป็นไปโดยเสรีเหมือนกัน

4. วิธีการเลือกตั้ง

วิธีการเลือกตั้งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ (ธีรวุฒิ โศภนวิภูกุล. 2543 : 225-226)

4.1 การเลือกตั้งโดยตรง (Direct suffrage) หมายถึง การให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเลือกตัวบุคคลหรือคณะบุคคลที่ประสงค์จะเลือกโดยตรง การเลือกตั้งแบบนี้มีข้อดีในแง่ที่ทำให้ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนได้ตรงตามเจตจำนงอันแท้จริงของตน และเมื่อกล่าวในระดับประเทศ ฝ่ายที่ได้รับคะแนนเสียงข้างมาก ก็จะได้จัดรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศ เท่ากับเป็นการแสดงเจตนาของประชาชนส่วนข้างมากในชาติ แต่วิธีการนี้ย่อมเหมาะสมกับกรณีที่ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสำนึกในหน้าที่และผลประโยชน์ของตน ติดตามผลงาน และพฤติกรรมทางสภาพอยู่เสมอ เพื่อจะได้พิจารณาบุคคลหรือคณะบุคคลตามความต้องการที่แท้จริง

4.2 การเลือกตั้งโดยทางอ้อม (Indirect suffrage) หมายถึง การที่ประชาชนเลือกบุคคลหรือคณะบุคคลให้ไปทำหน้าที่เลือกตั้งแทนตนเองอีกครั้งหนึ่ง การเลือกตั้งแบบนี้ดีในแง่ที่มีการพิจารณาถ่วงถ่วง 2 ชั้น มีโอกาสที่จะได้ตัวแทนที่มีคุณวุฒิสูงกว่า เหมาะกับการเลือกตั้งในสังคมที่ประชาชนทั่วไปยังไม่มีการศึกษาหรือความรู้ทางด้านการปกครองและความสำนึกทางการเมืองดีพอ

5. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเลือกตั้ง ประกอบด้วย (ธีรวุฒิ โศภนวิภูกุล. 2543 : 227)

- 5.1 การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง
- 5.2 การเลือกตั้งเป็นการลงคะแนนเลือกตัวแทนของตน
- 5.3 การเลือกตั้งเป็นการแสดงความเท่าเทียมเสมอภาคของคนในการตัดสินใจทางการเมือง
- 5.4 การเลือกตั้งเป็นตัวกำหนดมติของคนส่วนใหญ่ที่มีต่อการเมือง
- 5.5 การเลือกตั้งเป็นกลไกที่นำไปสู่การผสมผสานและสร้างบูรณภาพของความแตกต่างจนนำไปสู่ความสามัคคีที่ซึ่งเป็นการลดความขัดแย้งหรือความแตกแยกลงไป
- 5.6 การเลือกตั้งเป็นการปกครองโดยยึดหลักเสียงข้างมาก
- 5.7 การเลือกตั้งเป็นการเลือกผู้นำที่มีความสามารถและมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความประสงค์ของคนส่วนใหญ่

6. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง

6.1 มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ถ้าแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

6.2 มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ (ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่เลือกตั้ง)

6.3 ผู้ที่ย้ายทะเบียนบ้านจากเขตเลือกตั้งหนึ่ง ไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันไม่ถึง 1 ปี นับถึงวันเลือกตั้งให้ไปลงคะแนนในเขตเลือกตั้งที่มีชื่อ และอยู่ในทะเบียนบ้านเกิน 1 ปี

บริบทของเทศบาลตำบลอุ่มเม่า

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

เทศบาลตำบลอุ่มเม่า ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอขามเฒ่า มีพื้นที่ประมาณ 22,500 ไร่หรือ 36 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 5.57 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ โดยในเขตเทศบาลตำบลโคกศรีมีพื้นที่ 4 ตารางกิโลเมตร และเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม่า มีพื้นที่ 32 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้ คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ เทศบาลตำบลหลุบ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ โดยมีลำน้ำพาน เป็นแนวเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลนาดี และองค์การบริหารส่วนตำบลหัวจัว อำเภอขามเฒ่า

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด อำเภอขามเฒ่า

โดยมีลำน้ำดอกไม้เป็นแนวเขตตำบลอุ่มเม่า แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ เทศบาลตำบลโคกศรี ตั้งอยู่ในเขตตำบลอุ่มเม่า ซึ่งประกอบด้วยบางส่วนบ้านโคกศรี หมู่ที่ 3 บ้านโคกศรี หมู่ที่ 4,5,6 และชุมชนมิตรสัมพันธ์ และเทศบาลตำบลอุ่มเม่า ซึ่งประกอบด้วย บ้านอุ่มเม่า หมู่ที่ 1 บ้านคอนคู หมู่ที่ 2 บ้านอุ่มเม่าเหนือหมู่ที่ 8 บ้านท่างาม หมู่ที่ 9 บ้านหัวจัวหมู่ที่ 10 บ้านคำม่วง หมู่ที่ 11 บ้านดอนขี้เหล็ก หมู่ที่ 12 และบางส่วนของบ้านโคกศรีหมู่ที่ 3 บ้านโคกศรีหมู่ที่ 4,5,6 และบ้านโคกศรี หมู่ที่ 7

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของเทศบาลตำบลอู่เม่า เป็นที่ราบลุ่มพื้นที่ลาดเอียงจากทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีลำน้ำพานซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านทางทิศตะวันออกของตำบลและลำน้ำดอกไม้ไหลผ่านทางทิศตะวันตก นอกจากนี้ยังมีหนองลิม หนองปะเป็ลื้อย หนองโปร่งคลอง หนองจอก หนองเบ็ญ และพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลอู่เม่าอยู่ในเขตชลประทานลำปาวครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 80 ของพื้นที่ตำบล ซึ่งเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของตำบล สำหรับเส้นทางคมนาคมสายหลักในตำบล คือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 213 ซึ่งตัดผ่านทางด้านทิศเหนือ ถนนกรมโยธาธิการสายบ้านหัวขัว – บ้านขมื่น ตัดผ่านทางด้านตะวันออก ถนนสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทสายบ้านโลกศรี -บ้านคำมะยาง ตัดผ่านทางด้านทิศใต้ และถนนโยธาธิการบ้าน โลกศรี – บ้านนาดี ตัดผ่านตอนกลางของตำบล โดยมีชุมชนตั้งถิ่นฐานหนาแน่นอยู่ตามสองฟากของถนน

1.3 ประชากรและการประกอบอาชีพ

ในปี 2556 เทศบาลอู่เม่า มีประชากรรวมทั้งสิ้น 4,774 คน มีจำนวนครัวเรือน 1,244 ครัวเรือน มีสมาชิกโดยเฉลี่ยประมาณครัวเรือนละ 4 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 149 คน/ตารางกิโลเมตร

1.4 สภาพทางสังคมและลักษณะการตั้งถิ่นฐาน

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประชาชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยมีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน ซึ่งมีอยู่ในหมู่ที่ 1,2,3,5,6,9,11 และหมู่ที่ 12 และมีโบสถ์คริสต์ 1 แห่งซึ่งมีอยู่ในหมู่ที่ 10 นอกจากนี้จะใช้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาแล้ว ยังใช้เป็นที่รวมจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมประเพณี งานประจำปีและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน นอกจากนี้บางแห่งยังจัดพื้นที่ส่วนหนึ่งให้เป็นสถานับการศึกษาอีกด้วยประชากรในเทศบาลตำบลอู่เม่า นิยมตั้งถิ่นฐานบริเวณที่ราบริมแม่น้ำ และริมหนองต่าง ๆ ซึ่งเป็นลักษณะชุมชนเดิมสำหรับชุมชนใหม่จะเกาะกลุ่มเรียงรายไปตามถนนสายบ้านหัวขัว-บ้านขมื่นและถนนสายบ้านโลกศรี-บ้านคำมะยาง โดยมีกลุ่มใหญ่อยู่ที่บ้านท่างามหมู่ที่ 9 บ้านอู่เม่าหมู่ที่ 1,8 เป็นชุมชนที่มีความหนาแน่นรองมา แนวโน้มการขยายตัวของเทศบาลตำบลอู่เม่า จะมีทิศทางการขยายตัวตามแนวถนนทางหลวงแผ่นดินสาย 213 โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง

เทศบาลตำบลอู่เม่ามีความสำคัญทางด้านการเกษตรกรรมในระดับอำเภอ พื้นที่เกษตรกรรมครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของเทศบาลตำบล ยกเว้นบริเวณทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเทศบาลตำบล เป็นที่สาธารณะประโยชน์ โภคคองหัน ศูนย์กลางพาณิชย์และบริการที่สำคัญของ

ตำบล อยู่ที่หมู่ที่ 10 มีลักษณะเป็นร้านค้าปลีก ซึ่งปะปนอยู่กับที่อยู่อาศัยและเป็นที่ตั้งโรงงานแป้งมัน โรงสีขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ประชาชนนิยมไปใช้บริการตลาดสดในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ นอกจากนี้ในพื้นที่เทศบาลตำบลอุ้มเม่า ยังมีเจดีย์เก่าแก่ คือวัด โพธิ์ศรีตั้งอยู่ในหมู่ที่ 9 บ้านท่างาม นอกจากนี้บริเวณบ้านท่างามเก่ายังมีประวัติความเป็นมาเกี่ยวข้องกับประวัติเมืองฟ้าแดดสูงยางซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองเชียงสร้อย

3. สภาพทางเศรษฐกิจ

3.1 อาชีพ

อาชีพของประชากรในเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อาศัยทางด้านเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักทำรายได้ให้กับประชาชน เช่น ทำนาปี ทำนาปรัง ปลูกผัก เพาะเห็ด เป็นต้น งานรับจ้าง งานรับราชการ ค้าขาย เป็นอาชีพรองลงมาโดยอาศัยผลผลิตทางการเกษตรในการซื้อขายแลกเปลี่ยน มีรายละเอียดการประกอบอาชีพดังนี้

3.1.1 การเกษตรกรรม ส่วนใหญ่แล้วจะปลูกข้าวเป็นหลักโดยทำนาปีละ 2 ครั้ง รองลงมาก็จะเป็นปลูกแตงโม แตงกวา ปลูกพืชผักสวนครัวทำไร่นาสวนผสมตามแนวทฤษฎีใหม่ การเลี้ยงสัตว์ชนิดต่าง ๆ เช่น เป็ด ไก่ โค สุกร ปลา และการประมงตามแหล่งน้ำบริเวณใกล้เคียง

3.1.2 การรับจ้างและการใช้แรงงาน ส่วนใหญ่จะออกไปรับจ้างต่างท้องที่ประมาณร้อยละ 30 ของวัยทำงาน เพื่อนำรายได้มาปรับปรุงถิ่นฐานและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีเพียงจำนวนเล็กน้อยที่ทำงานตามโรงงานในเขตเทศบาลตำบลและพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากสามารถรับคนงานได้จำกัด

3.1.3 ค้าขาย มีประชาชนบางส่วนประกอบอาชีพค้าขาย มีร้านค้าและสถานประกอบการรายย่อย บัณฑิตร้านขายวัสดุก่อสร้าง การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตร การไหลเวียนของเงินยังมีน้อยเนื่องจากเป็นชุมชน ชนบทที่เริ่มพัฒนา ยังขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานด้านการลงทุน

3.1.4 รับราชการ และลูกจ้างของรัฐ มีประชากรบางส่วนประกอบอาชีพรับราชการ และลูกจ้างของรัฐ เช่น ครู ทหาร ตำรวจ พยาบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ ลูกจ้างตามโรงพยาบาล การไฟฟ้า ชลประทาน เป็นต้น

3.2 หน่วยธุรกิจในเขตเทศบาลตำบล

เนื่องจากสภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลอุ้มเม่า เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่และขาดความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทางการผลิต หน่วยธุรกิจในเขตเทศบาลตำบลจึงมีไม่มากนักส่วนใหญ่จะเป็นขนาดเล็ก ดังต่อไปนี้

3.2.1 โรงงานแป้งมัน	1 แห่ง
3.2.2 โรงงานทำขนมจีน	1 แห่ง
3.2.3 โรงสีขนาดใหญ่	1 แห่ง
3.2.4 โรงสีขนาดเล็ก	13 แห่ง
3.2.5 โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีต	2 แห่ง
3.2.6 โรงงานผลิตไฟฟ้าด้วยแก๊ส	1 แห่ง
3.2.7 ปั้นน้ำมัน	1 แห่ง
3.2.8 ปั้นแก๊ส	1 แห่ง
3.2.9 ร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง	1 แห่ง
3.2.10 ร้านค้าย่อย	36 แห่ง
3.2.11 ร้านจำหน่ายเสื้อผ้า	1 แห่ง
3.2.12 ร้านอาหาร	1 แห่ง
3.2.13 ร้านจำหน่ายรถยนต์มือสอง	1 แห่ง

4. สภาพทางสังคม

4.1 การศึกษา

สถานศึกษาที่ให้บริการประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า มีทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ และแหล่งความรู้ต่าง ๆ หลายแห่งดังนี้

4.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา	2 แห่ง
4.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3 แห่ง
4.1.3 ที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน	8 แห่ง
4.1.4 หอกระจายข่าว	8 แห่ง
4.1.5 หอกระจายข่าวแบบไร้สาย	8 แห่ง

4.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่ามีการนับถือศาสนาอยู่ 2 ศาสนา คือ

4.2.1 ศาสนาพุทธ	4,601 คน
4.2.2 คริสต์	63 คน
4.3 วัด	9 แห่ง หมู่ 1,2,3,8,9,11,12
4.4 โบสถ์คริสต์	1 แห่ง หมู่ 10

4.5 สาธารณสุข

4.5.1 สถานพยาบาลที่ให้บริการประชาชนในเขตตำบลอู่เม่ามี 1 แห่ง ดังนี้

4.5.2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 1 แห่ง (ตั้งอยู่ในเขตตด. โลกศรี)

4.6 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4.6.1 หน่วยงานที่ให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มี 2 หน่วย คือ

- 1) ป้อมยาม อปพร. 1 แห่ง บ้านหัวข้าวหมูที่ 10
- 2) ศูนย์ อปพร. 1 แห่ง

5. ข้อมูลอื่น ๆ

5.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ทรัพยากรธรรมชาติในเขตเทศบาลตำบลมีเพียงป่าไม้ตามที่สาธารณะของตำบล ซึ่งเป็นป่าธรรมชาติและไม่โตเร็วที่ปลูกขึ้นใหม่ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่และความต้องการของประชาชนในตำบล

5.2 มวลชนจัดตั้ง

5.2.1 ลูกเสือชาวบ้าน 1 รุ่น จำนวน 346 คน

5.2.2 ชุมชนสัมพันธ์ 8 รุ่น จำนวน 1,100 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

วีระชัย เสงษ์ภูกุล (2550 : 64-66) ได้ศึกษา ความรู้ความเข้าใจและปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ และ 3) เพื่อเปรียบเทียบประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในความรู้ความเข้าใจและปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจและปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ และระดับปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลเปรียบเทียบประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในความรู้ความเข้าใจและปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ประสงค์ สาวสม (2551 : 69-71) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้านและอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน เรียงลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

จเร บินลอย (2552 : 81-82) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลคลองใหญ่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลคลองใหญ่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด 2) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงในเขตตำบลคลองใหญ่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลคลองใหญ่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า การวิเคราะห์การได้รับข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง ประสิทธิภาพในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลคลองใหญ่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

คุณารต จินอนันต์ (2552 : 139) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ผลการศึกษา พบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสนทนาพูดคุยทางการเมืองอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการติดตามข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง และด้านตำแหน่งทางสังคม อยู่ในระดับน้อย

อาภาพร ศรีอัยพระิกา (2553 : 65-68) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกโดยภาพรวมและรายด้าน 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.26 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการติดตามการตรวจสอบ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่น ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เนาวรัตน์ อุดมทรัพย์ (2554 : 76-81) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงครั่งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงครั่งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงครั่งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงครั่งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงครั่งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ผลเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สรุป จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม่า อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละท้องถิ่นยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งทั้งนี้อาจเกิดจากการประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมยังไม่ทั่วถึง อีกทั้งท้องถิ่นอาจยังขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในครั้งนี้ โดยนำกรอบแนวคิดในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเวอร์บา และคณะ (Verba and others. 1978 : 31-33 ; อ้างถึงใน วิทยา บุญยะเวชชีวิน. 2543 : 11) ได้แบ่งรูปแบบหลักของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นและด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ